

ТЕМА ЧИСЛА: ІНТЕЛЕКТУАЛИ І ВЛАДА

Переднє слово

Тема взаємовідносин *інтелектуалів і влади* має довгу, респектабельну кредитну історію. Ця історія рясніє апологіями ворохобництва і слухняності, хитрощами поневоленого розуму та інтелектуальним сумлінням. Проте на порядку денному так і залишається незбагненою тавтологія позицій, аргументів, сюжетів. Класичну логіку цього наративу добре передає стара китайська притча, у якій черепаха має вибрати між двома опціями — або стояти бронзовою в імператорському палаці, або усе життя борсатись у багнюці. Черепаха обирає багнюку-вирвихвіст, тобто вибирає свободу. Тим часом доба постправди, за якої ми живемо, збільшує кількість таких опцій до нескінченності. Нині ми опинились у ситуації, коли держава націлена на вдосконалення «політичної технології індивідів», на ефективність утилізації незалежного розуму, на масове виробництво солдатів інформаційних воєн і «зелененьких». Так у своєму романі «Зяючі висоти» Олександр Зінов'єв образно означив «привидів», що пишуть тексти для компартійних функціонерів. Годі сподіватись на рятівну силу символічних жестів у вигляді відозв, голосів інтелектуальної совісті тощо. Повінь всіляких гумнітарних експертів у ЗМІ, ця суміш конспірології, некомпетентності та профетизму знівельовала не лише престиж, але й соціальний статус інтелектуала. Утім, маємо підозру, що остаточно зужити наратив «інтелектуали і влада» в осяжному майбутньому навряд чи вдасться. Це парадоксальним чином підтвердив і круглий стіл, що його ініціатором та організатором виступив Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Адже жага інтелектуальної свободи, — а саме їй, по суті, ми присвячуємо такі круглі столи, — є не лише життєдайною силою для академічних аналітиків, а й загадкою та спокусою для можновладців.